



יוצרים כותבים

When Love Walked In מאת עווד גרף ויוסי ברג, רקדנים: יוסי ברג וטל אדלר אריאלי, צילום: אפרת מזור
When Love Walked In by Oded Graf and Yossi Berg, Dancers: Yossi Berg and Tal Adler Arieli, photo by Efrat Mazor

בתוכו שחרור מנרטיבים אנושיים ואפשרויות הבעה חדשות, ובמקביל יוצר סכנה של השטחת הדימוי ושל האנושיות הפורצת מהגוף, הופך את הגוף לסוג של מיכל חלול, תבנית נעה. הריקות הזו מתקשרת לשאלות שהעלנו בדבר הרסיסים שנשארים ביזרון הצופה לאחר שהמופע מסתיים. האם זה הדימוי, אנרגיית התנועה, האלמנטים הוויזואליים במופע, הפסקול או הטקסט המפורש שנאמר שנתורים?

מתודולוגיה

המתודולוגיה שהנחתה אותנו עם תחילת התהליך היצירתי הייתה לפרוס את דרכי העבודה שלנו מעבודות עבר, ולראות איזה הקשרים חדשים הם נותנים בעודם מונחים זה לצד זה. יוסי ברג ואנוכי יוצרים יחד בחמש־עשרה השנה האחרונות, ואני יכול לומר בוודאות שאף תהליך יצירה לא דומה למשנהו. כל תהליך ייחודי, ולמענו אנחנו מגבשים את דרכי העבודה המתאימות ביותר למחקר של התמה הנבחרת. אני מאמין שתהליך מחקר ייחודי ייצור בהכרח תוצר ייחודי.

ב־*When Love Walked In* החלטנו לחזור למתודולוגיות משמעותיות שליוו אותנו לאורך השנים, לייצר מכל אחד קטע תחום בזמן בעל התחלה, אמצע וסוף, מעין 'נאמבר' מייצג של החקירה הרעיונית או הפיזית ולראות כיצד פריסת הקטעים השונים יוצרים יחד משהו חדש ושלם. דיבור המתבסס על טקסטים אסוציאטיביים,

ריקוד וההעלמות

תאורטיקן הפרפורמנס הרברט בלאו (Blau) כתב "Subject is Disappearance". משפט זה חוזר ונשנה במוחי פעמים רבות תוך כדי תהליך היצירה והעלה שאלות סביב תמות על מופע, אהבה והיעלמות, הקשורות זו בזו, לטעמי, בצורה הדוקה. האם באמת הנושא במופע הוא היעלמותו? מה נשאר מחוויית הצפייה במחול? מה המהות של אותה תחושה חמקמקה של חומר שלא ניתן לגעת בו אבל משאיר את חותמו על קיומך? כיצד תחושות מתנדפות של אומנות שנוגעת כך או של אהבה שמתביעה חותם דומות זו לזו? האם הפרפורמרים באמת קיימים או שמה הם מייד הופכים לרוחות רפאים ביזרון הצופה?

בניגוד ליצירות אמנות המבוססות על חומרים מוחשיים; חומרים שקיימים בעולם הפיזי שמחוץ לגוף, כנקודת התחלה עניין אותנו להסתכל על הגוף הרוקד כחומר, ארכיון ואובייקט. על אנרגיה ותנועה כאובייקט בעל סקסטורה ואיכות ייחודיים. הנושא גם התקשר עבורנו לשאלה שהעסיקה וממשיכה להעסיק אותנו: מהו המקום והרלוונטיות של המחול בימינו. איך ניתן להרחיב את נקודות ההתייחסות למחול.

נוסף לכך, דיברנו על ההשוואה בין אובייקטים מוזיקליים למחול והאם ניתן לראות קטעים תנועתיים/ כוריאוגרפים כאובייקטים תנועתיים. כלומר השתעשענו עם קיום ההשוואה בין הגוף החי לאובייקט דומם. גילינו שמצד אחד מבט כזה טומן

חדש. התייחסנו לתהליך כאל הזדמנות להתנסות במשהו חדש. הזדמנות לייחס משמעות חדשה לגוף, למבט, לחקירה של המרחק בין המבצעים לקהל, לזיכרון, לקשר בין ריקוד לאמנות חזותית ולהדגשת טבעו של הריקוד כאירוע חולף. הרגשנו שכחלק מהמחקר המתמשך, יהיה זה מרתק ומלמד להציב תנאים חדשים לגוף הרוקד ולמבט עליו. וכך, נענינו להצעה של סגל, והחל שיתוף הפעולה של הצבת היצירה בחלל הגלריה, תוך מודעות לאפשרות תרגומה של היצירה בשלב מאוחר יותר לגרסה בימתית.

המאמר "The Perils and Possibilities of Dance in the Museum: Tate, MoMa" (היסכנות והאפשרויות של מחול במוזיאון: טייט, מומה וויטני"), מאת קלייר בישופ (Claire Bishop), עוסק בבעיות המתעוררות בעת הצבת ריקוד במוזיאון או בחלל הגלריה. בישופ שואלת מה התועלת שהריקוד יכול להפיק מלהיתפס דרך הפריזמה של האמנות החזותית, ומן הצד שני, מה הריקוד מאבד? בישופ מייצרת סקירה היסטורית של תהליך שילוב המחול במוסדות אמנותיים שונים תוך כדי הבאת דוגמאות ממוזיאונים מרכזיים בעולם המדגישות עד כמה הנושא הפך לטרנד חם ופופולרי בשנים האחרונות. עם זאת, היא טוענת כי אף שעולם האמנות משולהב ומרותק לפרפורמנס ולמחול, השילוב ביניהם מעלה תהיות ורחוק מלהיות פתור או מוגדר. אני מאמין שזו אחת הסיבות שנירו אותנו ביותר ואתגרו אותנו להתקדם אל שיתוף פעולה זה.

בניית המופע לחלל מוזיאלי, או לחלל הגלריה במקרה הזה, יוצר נקודת מפגש של מדיות; אפשרויות חדשות, כאלה שיכולות לעורר חיכוך או התנגשות. קונפליקטים בין

"Vows are spoken
To be broken
Feelings are intense
Words are trivial
Pleasures remain
So does the pain
Words are meaningless
And forgettable
All I ever wanted
All I ever needed
Is here in my arms
Words are very unnecessary
They can only do harm
Enjoy the silence..."
Depeche Mode

המילים שבכותרת היוו את הארסנל הרעיוני־רגשי שאיתו יצאנו לדרך לקראת תהליך היצירה של *When Love Walked In*. העבודה נוצרה על ידי עווד גרף, יחד עם שותפי ליצירה יוסי ברג, שגם רוקד בעצמו, ובשיתוף פעולה עם הפרפורמרים טל אדלר אריאלי ועופרי מנטל. העבודה עברה ועדיין עוברת נלגולי חיים שונים, ואף שכבר רצה קרוב לשנה בממות שונות בארץ ובעולם (נכון לנובמבר 2019), היא ממשיכה להתפתח, להתעצב ולהשתנות. במאמר זה אחלוק מעט מהתהליך

אינטימיות, נוסטלגיה, רוחות רפאים ופסקול נעורים ביצירה *When Love Walked In*

היצירתי, הדרך, הרעיונות והתשוקות שמאחורי הקלעים בניסיון לתת זוויות מבט חדשות ונפח אחר לחוויית הצפייה.

עווד גרף

מדימוים מעלים שאלות, ספקולציות ונקודות מבט חדשות בנוגע לקשר בין גוף לזמן, למרחב, למבט ולמרחק מהקהל. כל אלה מאתגרים את ההגדרות המקובלות של כל אחד מהמדיומים. נוסף לכך, היצירה לחלל של תערוכה עם אסתטיקה וארכיטקטורה נתונים, יצרה מגבלות שהיינו חייבים להתייחס אליהם כבר מתחילת התהליך. לדוגמה במרכז הגלריה נמצא עמוד שהיינו צריכים לסמן את מיקומו בזמן החזרות (נעזרנו בכיסא פלסטיק) ולבנות את הקטעים תוך כדי התייחסות אליו וסביבו.

העלנו שאלות בדבר עמדת הצפייה של הקהל במתרחש והחופש שלו לנוע בזמן המופע. המופע נבנה לתוך חלל התערוכה אך הכיל גמישות מספיקה כדי שנוכל להעתיק אותו לחללים נוספים, תוך כדי שמירה על הקרבה בין הפרפורמרים, המחול והקהל. חופש התנועה של הצופים מאופיין במוסכמות של ביקורים בחללי הגלריה, והיה מעניין לתרגם את חופש התווה גם לבמה. ואכן גם בגרסה הבימתית של העבודה הקהל יושב בשלוש מאות שישים מעלות מסביב להתרחשות ויכול לשנות את זווית צפייתו במהלך המופע בכל רגע נתון, בין שעל ידי הליכה ושינוי מקום או בין שעל ידי ירידה לכדי ישיבה על הרצפה. החופש של הקהל לנוע משמעותי לעבודה ויוצר קהל אקטיבי יותר שצריך לבחור את מידת מעורבותו ונוכחותו במתרחש.

מחול בגלריה - טרנד או אפשרות חדשה?

היצירה החלה כחלק מדיאלוג עם האמן הישראלי־בריטי ניר סגל, דיאלוג שבמרכזו הקשר בין אמנות ויזואלית, מחול, פרפורמנס ואמנות השתתפותית. לאחר מספר ניסיונות להבין מהן האפשרויות העומדות בפנינו לשיתוף פעולה, הוזמנו על ידי סגל לקחת חלק בתערוכה המשותפת שלו עם אלוויז פורניאלס בגלריית רוארט בדרום תל אביב. שם התערוכה - "יש אור שלעולם אינו כבה", עיקרה פרפורמנסים משתנים העוסקים בפנים שונות של אינטימיות ותקשורת בין הפרפורמרים לקהל. לתערוכה אסתטיקה ייחודית הכוללת אלמנטים ויזואליים דומיננטיים כמנורות ליבון צבעוניות, אשר מכסות את תקרת הגלריה, בלוני הליום אדומים בצורת לב, טפט עץ שעוטף את קירות הגלריה, רצפה ירוקה וחפצים נוספים. חפצים שהקנו, לפחות עבורי, תחושה של חלל פנטסטי שחוזר אחורה בזמן ומשחזר אווירה של מסיבת כיתה נוסטלגית.

ההתמודדות עם הצבת מחול בחלל הגלריה לאחר כחמש־עשרה שנה של יצירה לבמות מסוגים שונים מעלה שאלות, אתגרים, שיקולים ונקודות מבט חדשות על דרכי העבודה הקיימות. מהלך זה דרש שינוי גישה להצגת העבודה בהקשר

